

การแก้ไขปัญหามั่วสุมและวิวาทด้วยทฤษฎีอาชญาวิทยา : กรณีศึกษาสถานประกอบการบนถนนข้าวสาร

Tackling Bar Violence through Criminological Theories : A Qualitative Case Study of Drinking Establishments on Khao San Road

ธงไทย ไพเราะ* และ จอมเดช ตรีเมฆ

Thongthai Pai-roh* and Jomdet Trimek

สถาบันอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิต ปทุมธานี ประเทศไทย

Criminology and Justice Administration, Rangsit University, Pathum Thani, Thailand

*Corresponding author, Email: mr.time5066@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาสาเหตุ และวิธีการหรือแนวทางในการป้องกัน ยับยั้ง และลดโอกาสในการเกิดเหตุทะเลาะวิวาทและการใช้ความรุนแรง ในบริเวณสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ตั้งอยู่ในเขตถนนข้าวสาร กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ออกแบบการเก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 15 ท่าน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 3 กลุ่มได้แก่ 1) กลุ่มผู้ประกอบการ ผู้จัดการ พนักงานบริการ และพนักงานรักษาความปลอดภัย รวมจำนวน 5 ท่าน 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวจากสหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ประเทศอื่น ๆ ในยุโรป และประเทศในทวีปเอเชีย รวมจำนวน 5 ท่าน และ 3) กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ที่รับผิดชอบงานป้องกันปราบปราม และงานสอบสวน แบ่งออกเป็น เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับรองผู้กำกับการ, สารวัตร, รองสารวัตร และ ผู้บังคับหมู่ รวมจำนวน 5 ท่าน เพื่อนำเอาแนวคิดต่าง ๆ ของผู้รับการสัมภาษณ์มาสังเคราะห์และปรับเข้ากับทฤษฎีอาชญาวิทยา ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุปัจจัยหลักของปัญหามั่วสุมทะเลาะวิวาทและการใช้ความรุนแรงในบริเวณสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มี 6 ปัจจัยคือ 1) ปัจจัยด้านความคับแคบและการออกแบบที่ไม่เหมาะสมของสถานประกอบการ 2) ปัจจัยด้านบรรยากาศของสถานประกอบการที่ไม่พึงประสงค์ 3) ปัจจัยส่วนตัวของผู้มาใช้บริการ 4) ปัจจัยด้านเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 5) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของสถานประกอบการ และ 6) ปัจจัยด้านข้อกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย สำหรับแนวทางการแก้ไข ได้แก่ 1) การปรับปรุงแผนผัง การออกแบบภายใน การติดตั้งกล้องวงจรปิดและไฟส่องสว่างในบางจุด 2) การจัดหาพนักงานให้มีอัตราส่วนที่เพียงพอ และจัดให้มีการฝึกอบรมอย่างสม่ำเสมอ 3) ปรับแนวทางการบริหารจัดการของสถานประกอบการให้เอื้อต่อการป้องกันเหตุ 4) ปรับปรุงข้อกฎหมายบางประการให้เอื้อต่อการป้องกันเหตุ และเอื้อต่อการตรวจสอบควบคุมการขออนุญาตเปิดสถานประกอบการ 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือทุกภาคส่วนในการระดมสมอง และสรรพกำลังในการจัดการป้องกันหรือแก้ไขปัญหา

คำสำคัญ: ปัญหามั่วสุมทะเลาะวิวาท ทฤษฎีอาชญาวิทยา สถานประกอบการบนถนนข้าวสาร

Abstract

This research aimed to identify the key factors of violence in and around drinking establishments on Khao San Road, and to develop preventative measures through which such incidents can be deterred or reduced. Qualitative data was attained by interviewing fifteen people, then categorized into three groups of five: bar staff consisting of general managers, bartenders and bouncers; foreign patrons from different countries of origin, such as the UK, the USA, European and Asian countries; and police officers from Chanasongkram Metropolitan Police Station tasked with crime prevention as well as inquiry affairs, ranging from deputy superintendent to squad leader. Built upon the basis of a theoretical framework and the thematic concepts extracted from these interviews, six main emerging factors contributing to physical violence in and around drinking establishments on Khao San Road were identified: confined establishments with inappropriate layout designs; unpleasant and disturbing atmosphere, patron's factor, alcohol-related factor, management deficiency, and legal inadequacy and enforcement challenges. Proposed solutions encompass five pre-emptive measures developed to tackle violent incidents: improving the designs and layouts of the establishments with better lighting and more CCTVs, proportional bar staffing and professional training, enhanced management for prevention and control strategies in place, constructive legislation and amendment for alcohol consumption and licensed establishment, and strong and harmonious interorganizational cooperation to effectively address the problem.

Keywords: Tackling bar violence, Criminological theories, Drinking establishments on Khao San Road

1. บทนำ

ถนนข้าวสารเป็นถนนสายสั้นๆสายหนึ่งในท้องที่แขวงตลาดยอด เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร ซึ่งสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2435 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเชื่อมระหว่างถนนตะนาว และถนนจักรพงษ์ ซึ่งเป็นถนนในย่านบางลำพูที่เป็นแหล่งค้าขายข้าวสารที่สำคัญของฝั่งพระนคร และเป็นที่มาของชื่อถนนข้าวสาร ปัจจุบันถนนข้าวสารเป็นแหล่งท่องเที่ยวอันดับต้นๆ ของกรุงเทพมหานคร ที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติไปแวะเวียนมาเยี่ยมชมเยือนอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักถนนข้าวสารเป็นอย่างดี โดยสองข้างทางของถนนข้าวสาร ล้วนแต่เต็มไปด้วยโรงแรมขนาดเล็ก ห้องพักและGuest House ราคาถูก ทำให้ถนนข้าวสารได้รับการยกย่องจากสื่อต่างชาติหลายสื่อให้เป็น “The Backpacker Capital of The Universe” (ฉัฐนิชา สุดดี และคณะ, 2558) และนอกจากที่พักอาศัยชั่วคราวหลายรูปแบบแล้ว บนถนนข้าวสารยังเรียงรายไปด้วยสถานบันเทิงจำนวนมาก ตั้งแต่ร้านจำหน่ายสุราแบบเรียบง่าย ไปจนถึงสถานบริการที่มีการจัดแสดงดนตรี และฟลอร์เต้นรำขนาดใหญ่ (นครินทร์ ชัยสมบูรณ์พันธ์, 2557) โดยถนนข้าวสารเป็นพื้นที่ที่มีสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และอยู่ในฐานข้อมูลท้องถิ่นของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามเป็นจำนวนมากที่สุดคือ 39 แห่ง จากจำนวนสถานประกอบการที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงครามทั้งหมด 64 แห่ง (สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม, 2561) อย่างไรก็ตาม ถนนข้าวสารยังมีด้านมืดและแหล่งเพาะปัญหาสังคม ที่ต้องการการดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจังจาก

เจ้าหน้าที่ของรัฐ นอกเหนือจากปัญหาสังคมและอาชญากรรมที่อาจพบเห็นได้ทั่วไป เช่น ปัญหาการลักลอบทำงานของบุคคลต่างด้าว ปัญหายาเสพติด ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน อีกหนึ่งปัญหาที่ถนนข้าวสารไม่อาจหลีกเลี่ยงได้โดยง่าย นั่นคือปัญหาการทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (สุนันทพิชัยจิตสว่าง, 2551)

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปทั้งจากผลการสำรวจ และงานวิจัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศว่า การดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมามากมาย ไม่ว่าจะเป็นผลเสียต่อร่างกาย การขาดสติยับยั้งชั่งใจ อันนำไปสู่พฤติกรรมเบี่ยงเบนอื่น ๆ หลายประการ การก่อความเดือดร้อนรำคาญ การเมาสุราแล้วขับขี่ยานพาหนะ รวมไปถึงการเมาสุราแล้วก่อเหตุรุนแรง เช่น การทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกาย นำมาซึ่งการสูญเสียทรัพย์สิน การบาดเจ็บ และเสียชีวิต (สาวิตรี อัมฉังกรชัย, 2559) จากผลสำรวจอาชญากรรมในอังกฤษและเวลส์ (Crime Survey of England and Wales: CSEW) ที่เก็บข้อมูลจากเหยื่อจากการทำร้ายร่างกาย ในห้วงระหว่างเดือนมีนาคมปี พ.ศ.2558 ถึงสิ้นเดือนมีนาคม ปี พ.ศ.2560 พบว่าร้อยละ 52 หรือเกินกว่าครึ่งหนึ่ง ของผู้ตกเป็นเหยื่อจากเหตุทำร้ายร่างกาย อธิบายลักษณะของผู้ก่อเหตุว่าอยู่ในอาการเมาสุรา โดยในจำนวนนี้ ร้อยละ 92 เกิดขึ้นระหว่างบุคคลแปลกหน้าที่ไม่รู้จักกันมาก่อน หรือเพิ่งรู้จักกัน นอกจากนี้ผลสำรวจจากงานวิจัยเดียวกันยังระบุว่า ร้อยละ 83 ของเหตุรุนแรงดังกล่าวเกิดขึ้น ในช่วงเวลา 24.00 - 06.00 น. และร้อยละ 93 เกิดขึ้นในสถานบริการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบริเวณใกล้เคียง (Crime Survey of England and Wales, 2561) นอกจากนี้ผลการสำรวจจากประชาชนไทยเกี่ยวกับการได้รับผลกระทบจากคนดื่มแอลกอฮอล์ในสังคม ทั้งที่รู้จักกับผู้ดื่ม และไม่รู้จักร พบว่าประมาณร้อยละ 29.3 ของกลุ่มตัวอย่างเคยถูกผู้อยู่ในอาการเมาสุราพุดจาหายบายคายใส่, ร้อยละ 4.9 เคยถูกผู้อยู่ในอาการเมาสุราผลัก และร้อยละ 2.4 เคยถูกผู้อยู่ในอาการเมาสุราทำร้ายร่างกาย (อรทัย วลีวงศ์, 2558)

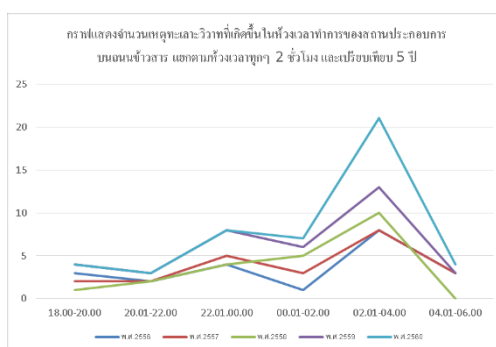
สำหรับในประเทศไทยนั้น การศึกษาถึงสาเหตุ ผลกระทบ และแนวทางแก้ไขในเรื่องการใช้ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท หรือการทำร้ายร่างกายในบริเวณสถานบริการ หรือสถานบันเทิงยังไม่ได้รับความสนใจจากนักวิชาการเท่าที่ควร เนื่องจากงานวิจัยส่วนมากที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะเน้นไปที่ แนวทางการแก้ไข หรือลดความสูญเสีย ที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมเมาสุราแล้วขับขี่ยานพาหนะ ส่วนงานวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการทะเลาะวิวาทในประเทศไทยจะเน้นที่เรื่องการทะเลาะวิวาทของนักเรียนระหว่างสถาบันเป็นส่วนใหญ่ด้วยเหตุผลและความสำคัญของปัญหาที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ ผู้วิจัยจึงตระหนักถึงความสำคัญของการนำหลักการ แนวคิด และทฤษฎีอาชญาวิทยา มาประยุกต์ใช้เพื่อป้องกัน ยับยั้ง รวมถึงลดความสูญเสียที่เกิดจากเหตุรุนแรงดังกล่าว โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเหตุความรุนแรงอันเกิดจากการใช้กำลังทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายเฉพาะที่เกิดขึ้นในบริเวณถนนข้าวสาร ซึ่งจากข้อมูลสถิติอาชญากรรมประเภททำร้ายร่างกายย้อนหลัง 6 ปีแบ่งแยกตามพื้นที่ที่เกิดเหตุ ตั้งแต่ พ.ศ.2555-2560 ของสถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม ซึ่งเป็นสถานีตำรวจที่รับผิดชอบพื้นที่ถนนข้าวสาร พบว่า แขวงตลาดยอด ซึ่งเป็นที่ตั้งของถนนข้าวสาร และถนนชอยต่อเนื่องกัน เป็นพื้นที่ที่มีอาชญากรรมประเภทดังกล่าวเกิดขึ้นมากที่สุด คือ 150 คดี จากคดีประเภทเดียวกันนี้ 290 คดี หรืออาจกล่าวได้ว่าเกินกว่าครึ่งหนึ่งของอาชญากรรมประเภททำร้ายร่างกาย เกิดขึ้นในบริเวณถนนข้าวสาร และเมื่อจำแนกสถิติคดีทำร้ายร่างกายทั้งหมดที่เกิดขึ้นในบริเวณถนนข้าวสารตามปี พ.ศ. ยังพบว่า ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2556-2560) สถิติการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายโดยเฉพาะที่เกิดขึ้นบริเวณถนนข้าวสาร ซึ่งเป็นถนนที่เป็นแหล่งที่ตั้งของสถานบริการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเป็นสถานบันเทิงในเวลากลางคืน เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีนัยสำคัญอีกด้วย ดังปรากฏตามกราฟต่อไปนี้

รูปที่ 1 สถิติคดีทำร้ายร่างกายทั้งหมดที่เกิดขึ้นในบริเวณถนนข้าวสารตามปี พ.ศ. พ.ศ. 2556-2560

ที่มา: สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม, 2561

นอกจากนี้เมื่อศึกษาให้ละเอียดลงไปถึงห้วงเวลาเกิดเหตุ พบว่า เมื่อนำคดีที่เกี่ยวข้องกับการทะเลาะวิวาทและทำร้ายร่างกายเฉพาะที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ถนนข้าวสาร ย้อนหลัง 5 ปี (2556-2560) และที่เกิดขึ้นในห้วงเวลาทำการของสถานประกอบการเท่านั้น นำมาพล็อตจุดลงเวลาเกิดเหตุแยกเป็น ทุกๆ 2 ชั่วโมง ตั้งแต่ 18.00 เรื่อยไปจนถึง 06.00 น. พบว่าแนวโน้มการเกิดเหตุทะเลาะวิวาทและทำร้ายร่างกายในเวลา และบริเวณสถานประกอบการบนถนนข้าวสาร มีรูปแบบ (Pattern) ที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือเหตุดังกล่าวมีแนวโน้มในการเกิดเหตุสูงขึ้น ในช่วง 22.01-00.00 น. จากนั้นจะลดลงเล็กน้อยในห้วงหลังเที่ยงคืน และจากนั้นเหตุทะเลาะวิวาทจะคิดตัวเพิ่มสูงสุดในช่วงหลัง 02.01 ไปจนถึง 04.00 น. ซึ่งเป็นเวลาปิดทำการของสถานประกอบการ ตามกราฟต่อไปนี้

รูปที่ 2 กราฟแสดงจำนวนทะเลาะวิวาทและทำร้ายร่างกายเฉพาะที่เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ถนนข้าวสาร ปี 2556-2560

ที่มา: สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม, 2561

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท ในเขตพื้นที่ถนนข้าวสาร เฉพาะที่เกิดขึ้นในบริเวณที่ตั้งและในเวลาทำการของสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.2 ศึกษาแนวทางการป้องกันปัญหาการทะเลาะวิวาทตามหลักอาชญาวิทยา

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทอย่างเป็นรูปธรรม

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องการแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทด้วยทฤษฎีอาชญาวิทยา: กรณีศึกษาสถานประกอบการบนถนนข้าวสาร ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

3.1 ประชากรตัวอย่าง

ใช้รูปแบบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้การสัมภาษณ์ในรูปแบบไม่เป็นทางการ เป็นการสัมภาษณ์แบบปลายเปิด โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรหลัก สำหรับเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์รวมจำนวนทั้งหมด 15 ท่าน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม มีดังนี้

3.1.1 กลุ่มผู้ประกอบการสถานบริการ ในบริเวณถนนข้าวสาร จำนวน 5 ร้าน พิจารณาให้ประกอบด้วยทั้งสถานประกอบการที่เกิดเหตุบ่อยครั้งที่สุด และสถานประกอบการที่ไม่มีเหตุเกิดขึ้นเลย เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคำถามการวิจัย

3.1.2 กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาคัดเลือกจากกลุ่มประเทศที่มีแนวโน้มนโยบายที่น่าสนใจในการป้องกันอาชญากรรมที่เกิดจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ นักท่องเที่ยวต่างชาติ จากสหราชอาณาจักรจำนวน 1 ท่าน นักท่องเที่ยวต่างชาติ จากยุโรป จำนวน 2 ท่าน นักท่องเที่ยวต่างชาติ จากสหรัฐอเมริกา จำนวน 1 ท่าน และ นักท่องเที่ยวต่างชาติ จากเอเชีย จำนวน 1 ท่าน

3.1.3 กลุ่มเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม (โดยมีคุณสมบัติเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันปราบปราม และฝ่ายสอบสวนที่มีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 2 ปีขึ้นไป) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับรองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม 1 ท่าน เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสารวัตรป้องกันปราบปราม 1 ท่าน เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับรองสารวัตรป้องกันปราบปราม 1 ท่าน เจ้าหน้าที่ตำรวจระดับรองสารวัตรสอบสวน 1 ท่าน และเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับผู้บังคับหมู่ป้องกันปราบปราม 1 ท่าน

3.2 เครื่องมือในการวิจัย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยตนเอง โดยใช้แนวคำถามที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องบันทึกเสียงการสัมภาษณ์และการจดบันทึก โดยรูปแบบคำถามในแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview questions) เพื่อให้เนื้อหาของคำถามเป็นไปในทิศทางเดียวกันสำหรับผู้ให้ข้อมูลแต่ละกลุ่ม แต่ยังคงเปิดโอกาสให้ผู้วิจัยสามารถถามคำถามเพิ่มเติมเพื่อต่อ ยอดจากคำตอบที่ได้รับจากตัวอย่างประชากรที่มีความหลากหลายนี้ได้

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล การศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ค้นหาจากเอกสารทางวิชาการ งานวิจัยต่างประเทศ หนังสือ ข้อกฎหมาย สถิติข้อมูลทางอาชญากรรม งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมไปถึงเอกสารประกอบการประชุม รายงานประจำปีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Document)

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ และใช้แนวคิดและทฤษฎีทางอาชญาวิทยาในเรื่องทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์มาใช้วิเคราะห์เพิ่มเติมเพื่อตอบคำถามวิจัยต่อไป

4. ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

4.1 ปัจจัยของการทะเลาะวิวาทในบริเวณสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนถนนข้าวสาร

4.1.1 ปัจจัยด้านที่ตั้ง ขนาดและการออกแบบสถานที่ ปัจจัยด้านสถานที่เป็นหนึ่งในปัจจัยหลักของการกระตุ้นให้เกิดการกระทบกระทั่งและการทะเลาะวิวาทในบริเวณสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Homel and Tomsen, 1993; Green and Plant, 2007; Graham, 2009) จากการสำรวจและเก็บข้อมูลของผู้วิจัย จะเห็นได้ สถานประกอบการบนถนนข้าวสาร โดยส่วนมากมีลักษณะเป็นร้านเล็ก ๆ ขนาดพื้นที่คับแคบมากเมื่อเทียบกับจำนวนผู้มาใช้บริการ ทำให้ facility หรือ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นห้องน้ำ ที่นั่งพักสูบบุหรี่ ไม่เพียงพอ นอกจากนี้ บางร้านยังตั้งอยู่ในตรอกเล็กเข้าไปในชอกตึก ห่างไกลจากการตรวจตราของเจ้าหน้าที่ตำรวจ และผู้ผ่านไปมา สาเหตุเหล่านี้มีที่มาจากลักษณะทางกายภาพ และการออกแบบของสถานประกอบการ ซึ่งสมควรอย่างยิ่งที่จะมีการนำมาแก้ไขปรับปรุงต่อไป

4.1.2 ปัจจัยด้านบรรยากาศของสถานที่ จากงานวิจัยพบว่าสถานที่ที่มีการตกแต่งและปรับปรุงให้มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย บ่งบอกถึงการบริหารจัดการของพนักงานและผู้ประกอบการที่ดี สามารถสร้างความเพลิดเพลิน และบรรยากาศที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้มาใช้บริการ และทำให้ผู้ที่มาใช้บริการทนต่อความแออัด การกระทบกระทั่ง หรือ ความไม่พอใจอื่น ๆ ได้มากขึ้น (Homel and Tomsen, 1993) ซึ่งจากการเก็บข้อมูลพบว่า ร้านที่มีลักษณะปิด มีการถ่ายเทของอากาศภายในร้านน้อยจะมีโอกาสเกิดเหตุมากกว่าร้านที่อยู่กลางแจ้ง อีกประการได้แก่ร้านที่มีการทะเลาะวิวาทเกิดขึ้นบ่อย จะมีการเปิดเพลงยอดนิยมร่วมสมัย ทั้งไทย และสากล และดนตรีที่มีทำนองเหมาะแก่การเต้น ส่วนร้านที่ไม่มีเหตุทะเลาะวิวาทเกิดขึ้นจะเปิดเพลงแนวช่อนยุคแนวเพลงเฉพาะกลุ่ม หรือเพลงที่มีทำนองช้า เป็นต้น

4.1.3 ปัจจัยด้านผู้มาใช้บริการ แม้ว่าเหตุทะเลาะวิวาทส่วนใหญ่เกิดขึ้นระหว่างเพศชาย แต่เนื่องจากสภาพของถนนข้าวสารมีลักษณะเป็นแหล่งบันเทิงของนักท่องเที่ยวหลากหลายเชื้อชาติทั้งชายและหญิง (ณฐนิตา สุดดี และคณะ, 2558) ทำให้การจำแนกกลุ่มในเหตุทะเลาะวิวาทนั้น มีความหลากหลายอย่างมากในเรื่องของสัญชาติ ซึ่งสาเหตุของการทะเลาะวิวาทส่วนหนึ่งมาจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และความนิยมในการปลดปล่อยอารมณ์อย่างเต็มที่ และความต้องการกระทำในสิ่งที่ไม่เคยกระทำในการมาเที่ยวต่างประเทศ

4.1.4 ปัจจัยด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การดื่มแอลกอฮอล์ยังเป็นการเพิ่มการข่มขู่ เพิ่มการสับสนและดิ้นรน และเป็นการกระตุ้นอารมณ์ ซึ่งขัดกับหลักทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ (SCP) อย่างสิ้นเชิง โดยเฉพาะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในผู้ดื่มเพศชาย มีโอกาสนำไปสู่การเกิดปัญหาการทะเลาะวิวาทมากที่สุดถึงร้อยละ 45.6 (อดิสรณ์ หลาขุไทย และคณะ, 2544) จากการเก็บข้อมูลจากตัวแทนผู้ประกอบการ ผู้จัดการ และพนักงานบริการที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนถนนข้าวสาร พบว่า ร้านที่มีการจัดรายการส่งเสริมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในราคาที่ต่ำกว่า หรือจำหน่ายเป็นรูปของแลกเครื่องดื่ม หรือมีการจำหน่ายเครื่องดื่มในภาชนะที่สามารถบรรจุเครื่องดื่มได้คราวละมาก ๆ เช่น ถังหิ้ว หรือ ทาวเวอร์ จะมีโอกาสเกิดเหตุทะเลาะวิวาท ทั้งนี้เพราะผู้ใช้บริการมีโอกาสที่จะสั่งเครื่องดื่มได้ในปริมาณที่มากกว่าและบ่อยครั้งกว่า เมื่อประกอบกับการที่พนักงานบริการเองมิได้เข้มงวดกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับลูกค้าที่อยู่ในอาการเมาสุราแล้ว

4.1.5 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของสถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ประเภทที่ 1 ได้แก่ ปัญหาด้านบุคลากร ในทางอาชญาวิทยาภายใต้ทฤษฎีปกตินิสัย (Routine Activity Theory)

พนักงานภายในสถานประกอบการ ยังทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้ดูแล (Capable Guardian) ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเป็นส่วนหนึ่งในการยับยั้ง หรือป้องกันมิให้อาชญากรรมเกิดขึ้น บทบาทของพนักงานภายในสถานประกอบการในฐานะ “ผู้ดูแลสถานที่ (Place Manager)” ทั้งที่มีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันและยับยั้งการทะเลาะวิวาทเช่นพนักงานรักษาความปลอดภัย (Madensen and Eck, 2008) ประเภทที่ 2 ได้แก่ปัญหาด้านมาตรการของร้านในการป้องกัน หรือยับยั้งเหตุทะเลาะวิวาท จากการเก็บข้อมูลพบว่าร้านที่ได้มีความเข้มงวดกับการตรวจสอบและสังเกตอาการของลูกค้าผู้มาใช้บริการ ไม่มีการฝึกฝนอบรมพนักงานในการป้องกันเหตุทะเลาะวิวาท หรือตอบสนองต่อเหตุที่เกิดขึ้นแล้ว รวมถึงไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการป้องกันเหตุทะเลาะวิวาท จะมีความเสี่ยงต่อการเกิดเหตุดังกล่าวสูงขึ้น

4.1.6 ปัจจัยด้านการบังคับใช้กฎหมาย และการสอดส่องดูแลจากเจ้าหน้าที่รัฐ หรือตำรวจ จากการศึกษางานวิจัยโดยสถาบันการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสหราชอาณาจักร พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจกะกลางคืนในกรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร ใช้เวลาส่วนมากของการเข้าเวรในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากหรือเกี่ยวข้องกับ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Institute of Alcohol Studies, 2015) ซึ่งจากการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ตำรวจ สังกัด สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม โดยเฉพาะที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานป้องกันและปราบปราม กลับพบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจงานป้องกันปราบปรามในแต่ละผลัด จะต้องแบ่งกำลัง ออกไปปฏิบัติหน้าที่อื่น นอกจากนี้พบว่าสถานประกอบการบางแห่งมีอิทธิพลต่อการบังคับใช้กฎหมาย เช่นเจ้าของรู้จักข้าราชการระดับสูง และมีความสนิทสนมส่วนตัวกับตำรวจบางท่าน ทำให้การบังคับใช้กฎหมายบางประการเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันเหตุทะเลาะวิวาทในพื้นที่ถนนข้าวสารส่วนใหญ่จึงเป็นเพียงการปฏิบัติหน้าที่ในเชิงรับเท่านั้น

4.2 แนวทางจากงานวิจัยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทอย่างเป็นรูปธรรม

4.2.1 ด้านสถานที่ แนวทางแก้ไขหลักๆ จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เป็นไปตามหลักทฤษฎีอาชญาวิทยาหลักๆ 2 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมโดยการออกแบบสภาวะแวดล้อม (Crime Prevention Through Environmental Design) และ ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ (Situational Crime Prevention) ดังนี้ 1) ปรับปรุงแผนผัง และการออกแบบภายใน สถานประกอบการเพื่อให้เอื้อต่อการป้องกันเหตุทะเลาะวิวาท และลดโอกาสการกระทบกระทั่งกันของผู้ใช้บริการ ซึ่งตรงกับโมเดลการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ 25 ประการ (Clark, 1997) ในส่วนของ “การหลีกเลี่ยงข้อโต้พิพาท (Avoid Dispute)” และ “การลดความสับสนและตึงเครียด (Reduce Frustration and Stress)” 2) ติดตั้งกล้องวงจรปิดที่สามารถใช้งานได้ และสามารถบันทึกภาพได้ชัดเจน ตามแนวทางการออกแบบสถานที่เพื่อสร้างพื้นที่ที่สามารถป้องกันอาชญากรรมได้ (Defensible Space) ตามแนวคิดการป้องกันอาชญากรรมโดยการออกแบบสภาวะแวดล้อมแบบดั้งเดิม ในประเด็นเรื่องการเพิ่มการเฝ้าตรวจ หรือ Surveillance (Jeffery, 1977) ซึ่งลักษณะการการป้องกันอาชญากรรมโดยการออกแบบสภาพแวดล้อมโดยอาศัยการติดตั้งกล้องวงจรปิดนี้ ยังสอดคล้องกับโมเดลการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ 25 ประการ ในส่วนของ “การเพิ่มการเฝ้าตรวจ (Strengthen Formal Surveillances)” และ 3) ติดตั้งไฟส่องสว่างให้เพียงพอ โดยเฉพาะจุดที่มีการสัญจร หรือมีการเคลื่อนที่ของผู้ใช้บริการเป็นจำนวนมาก เช่น บริเวณหน้าห้องน้ำ บริเวณหน้าเคาร์เตอร์บาร์ แสงสว่างที่เพียงพอจะทำหน้าที่เป็น สิ่งป้องกันตามสภาพแวดล้อม (Environmental Deterrent) โดยทำหน้าที่เป็นเครื่องป้องกันอาชญากรรมตามหลักทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ถึง 2 ประการในคราวเดียวกัน

4.2.2 ด้านพนักงาน จัดให้มีพนักงานให้บริการลูกค้าในส่วนที่เพียงพอ และสามารถให้บริการและช่วยเหลือผู้มาใช้บริการ รวมทั้งป้องกันมิให้เกิดเหตุทะเลาะวิวาทได้อย่างทั่วถึง โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาพนักงานรักษาความปลอดภัยเพียงอย่างเดียว และ จัดการฝึกอบรมทั้งในเรื่องข้อกฎหมาย มาตรการต่าง ๆ ของรัฐ รวมถึงให้ความรู้ในภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการสังเกตอาการของผู้มาใช้บริการ และมีฝึกซ้อมในการป้องกันและตอบสนองต่อเหตุทะเลาะวิวาทเบื้องต้น รวมถึงผู้ประกอบการต้องเอาใจใส่กับพนักงานที่กระทำความผิดเสียเอง เช่นการทำร้ายร่างกายลูกค้า คัดสรรขณะทำงาน เป็นต้น

4.2.3 ด้านการบริหารจัดการ พนักงานรักษาความปลอดภัยต้องตรวจสอบผู้มาใช้บริการให้รอบคอบตามโมเดลการป้องกันอาชญากรรมตามสถานการณ์ ในด้าน “การควบคุมการเข้าถึง (Control Access)” และ “การลดความรู้สึกรั้วตัวตน (Reduce Anonymity)” โดยการตรวจ บัตรประจำตัวประชาชน อายุ อาวุธ รวมถึงอาการมีเมาสุราของผู้มาใช้บริการด้วย ไม่บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มาใช้บริการที่อยู่ในอาคารมา พนักงานบริการควรหมั่นเก็บขวด หรือแก้วเครื่องดื่มที่หมดแล้ว เพื่อป้องกันมิให้ถูกใช้เป็นอาวุธในการทะเลาะวิวาท เมื่อเกิดเหตุทะเลาะวิวาท ให้รีบพนักงานรักษาความปลอดภัยแยกคู่กรณีและห้ามมิให้คู่กรณีกลับเข้าไปในร้านอีกเด็ดขาด โดยอาจแยกคู่กรณีฝ่ายหนึ่งไว้ในห้องที่จัดเตรียมไว้ (side room) ระหว่างรอให้คู่กรณีอีกฝ่ายแยกย้ายกลับมาก่อน

4.2.4 ด้านการปรับปรุงตัวบทกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมาย สำหรับแนวคิดด้านการปรับปรุงข้อกฎหมายนั้น ส่งเสริมให้มีการผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่อยู่ในอาคารมาสุราจนคุมสติไม่ได้ โดยอาจมีการกำหนดความรับผิดชอบของสถานประกอบการหากผู้ให้บริการก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ จากการเมาสุรา หรือปรับเปลี่ยนอัตราโทษของพฤติกรรมเบี่ยงเบนใด ๆ ให้ได้รับโทษหนักขึ้น เพื่อให้ทั้งผู้ดื่มและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักและยำเกรง ไม่กล้าก่อเหตุ ตามแนวคิดของทฤษฎีการข่มขู่ยับยั้ง (Deterrence Theory) และ ทฤษฎีการเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory) ส่งเสริมให้มีการผลักดันหรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารให้มีความละเอียดมากยิ่งขึ้นทั้งเรื่องความดังของเสียง ความสว่างของแสงไฟ ทางออกฉุกเฉิน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดจำนวนผู้ให้บริการสูงสุดต่อขนาดพื้นที่ (Maximum Footfall) รวมไปถึง การกำหนดขนาดพื้นที่ของสถานประกอบการขั้นต่ำ ที่สามารถเปิดได้ (Minimum Footprint) นอกจากนี้ควรให้มีการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างจริงจัง โดยเฉพาะในเรื่องของสถานที่ที่ห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในเรื่องกำหนดเวลาเปิด-ปิดสถานประกอบการ จากการทบทวนวรรณกรรมต่างประเทศ พบว่าควรมีความยืดหยุ่นในเรื่องของการปิดสถานบริการตามเวลามากขึ้น การขยายเวลาเปิดสถานประกอบการออกไป แต่ยังคงให้ปิดเวลาเดียวกันนั้นมิได้เป็นการแก้ปัญหา แต่ควรพิจารณาให้สถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในย่านที่มีสถานประกอบการหนาแน่น และผ่านมาตรฐานในเรื่องต่างๆ ที่กล่าวไปแล้วนั้น สามารถเปิดบริการได้ 24 ชม. เพื่อหลีกเลี่ยงความแออัด กระจ่ายความเสี่ยงและลดโอกาสในการเกิดเหตุทะเลาะวิวาทที่มักเกิดขึ้นในช่วงเวลาปิดทำการอย่างได้ผล

4.2.5 ด้านความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการบูรณาการแก้ไขปัญหาในการประชุมผู้ประกอบการทุกครั้ง สน.ชนะสงคราม ต้องเป็นแม่ข่าย ในการบูรณาการผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา วางมาตรการ แนวทางแก้ไข โดยต้องมีหน้าที่ในการตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรการที่ได้วางไว้ และประสานขอสนับสนุนกำลังพลจากหน่วยงานข้างเคียงในการบูรณาการร่วมตรวจตราพื้นที่นอกเหนือจากช่วงเทศกาลสำคัญ เพื่อแก้ปัญหาด้านการขาดแคลนกำลังพล

5. บทสรุป

ถนนข้าวสารเป็นสถานที่ที่โด่งดัง มีมนต์เสน่ห์เข้าชวนให้ผู้คนหลงใหลแวะเวียนเข้ามาท่องเที่ยว เพื่อเสาะแสวงหาความสุขความบันเทิงบนถนนสายนี้ ถนนข้าวสารจึงประกอบไปด้วยร้านค้า บริการ และสถานประกอบการยามค่ำ ค่ำคืนที่ดึงดูดทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ การพบปะสังสรรค์โดยการดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่เห็นอย่างคุ้นตา ทั้งถนนข้าวสาร ด้วยปัญหาการทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นในพื้นที่สถานีดารวจนครบาลชนะสงคราม ส่วนใหญ่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์จากสถานประกอบการ จึงทำให้งานวิจัยเรื่องการแก้ไขปัญหามลพิษและวิวาทด้วยทฤษฎีอาชญาวิทยา: กรณีศึกษาสถานประกอบการบนถนนข้าวสาร เป็นการศึกษาเพื่อหาสาเหตุ และวิธีการหรือแนวทางในการป้องกัน ยับยั้ง และลดโอกาสในการเกิดเหตุทะเลาะวิวาทและการใช้ความรุนแรง ในบริเวณสถานประกอบการที่จำหน่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากผลวิจัยพบว่า สาเหตุปัจจัยหลักของปัญหาการทะเลาะวิวาทและการใช้ความรุนแรงในบริเวณ สถานประกอบการที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มี 6 ปัจจัยคือ 1) ปัจจัยด้านขนาด ตำแหน่งที่ตั้งและการออกแบบ สถานที่ 2) ปัจจัยด้านบรรยากาศของสถานที่ร้าน 3) ปัจจัยด้านผู้มาใช้บริการ 4) ปัจจัยด้านการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 5) ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ 6) ปัจจัยด้านการบังคับใช้กฎหมาย

จากผลการวิจัยจึงได้แนวทางจากงานวิจัยในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษและวิวาทและการใช้ความรุนแรง ได้แก่ 1) ด้านสถานที่ ได้แก่ การปรับปรุงแผนผัง และการออกแบบภายใน สถานประกอบการเพื่อให้เอื้อต่อการป้องกันเหตุทะเลาะวิวาท และลดโอกาสการกระทบกระทั่งกันของผู้ใช้บริการ 2) ด้านพนักงาน ต้องจัดให้มีพนักงานให้บริการลูกค้าในสัดส่วนที่เพียงพอ และสามารถให้บริการและช่วยเหลือผู้มาใช้บริการ 3) ด้านการบริหารจัดการ เริ่มตั้งแต่พนักงานรักษาความปลอดภัย ต้องตรวจสอบผู้มาใช้บริการให้รอบคอบ และสถานประกอบการต้องไม่ให้บริการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้มาใช้บริการที่อยู่ในอาคารเมา 4) ด้านการปรับปรุงตัวบทกฎหมาย ส่งเสริมให้มีการผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับการห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่ผู้ที่อยู่ในอาคารเมาสุราจนคุมสติไม่ได้ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารให้มีความละเอียดมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ เรื่องการกำหนดจำนวนผู้ให้บริการสูงสุดต่อขนาดพื้นที่ (Maximum Footfall) และ การกำหนดขนาดพื้นที่ของสถานประกอบการขั้นต่ำ ที่สามารถเปิดได้ (Minimum Footprint) รวมถึงการพิจารณาอนุญาตให้สถานประกอบการในย่านท่องเที่ยวที่มีจำนวนสถานประกอบการหนาแน่นสามารถเปิดบริการได้ 24 ชม. ทั้งนี้ต้องมีการควบคุมให้ผ่านมาตรฐานของสถานประกอบการในประการอื่นๆที่ได้กล่าวไปแล้วด้วย และ 5) ด้านการปฏิบัติงานของตำรวจและหน่วยงานภาครัฐ ให้มีการขอสนับสนุนกำลังพลจากหน่วยงานข้างเคียงในการบูรณาการร่วมตรวจตราพื้นที่ในวันปกติ นอกเหนือจากช่วงเทศกาลสำคัญ ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะเป็นการช่วยการแก้ไขปัญหามลพิษและวิวาท รวมไปถึงเป็นการลดความเสี่ยงที่เกิดจากการทะเลาะวิวาทได้ดีที่สุด โดยสามารถอธิบายการแก้ไขปัญหามาได้ตามหลักทฤษฎีอาชญาวิทยา

6. กิตติกรรมประกาศ

การวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา ผศ.ร.ต.อ.ดร. จอมเดช ตรีเมฆ ที่ได้ให้ความกรุณาชี้แนะและให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนเสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่าน ในหลักสูตรอาชญาวิทยาและการบริหารงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยรังสิตที่ให้โอกาสทางการศึกษาที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม รวมไปถึงผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ อันได้แก่

นักท่องเที่ยวนานาชาติ ผู้ประกอบการและพนักงานในสถานประกอบการบนถนนข้าวสาร ที่ให้ความอนุเคราะห์
เอื้อเฟื้อในการเก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ จนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ตรงตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยอย่างสมบูรณ์

7. เอกสารอ้างอิง

- ณัฐนิชา สุกดีและคณะ. (2558). พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติต่อการเดินทางท่องเที่ยวในพื้นที่ถนนข้าวสาร.
วิทยานิพนธ์สาขาปรัชญาและภาษา, มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพมหานคร.
- นกรินทร์ ชัยสมบูรณ์พันธ์. (2557). สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมกับกิจกรรมถนนคนเดิน กรณีศึกษาถนน
ข้าวสาร กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม. (2561). *ฐานข้อมูลสถิติคดีอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการประทุษร้ายแก่กาย*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ.
- สาวิตรี อัยฉางค์กรชัย. (2559). ข้อเท็จจริงและตัวเลข: เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- สุนนทิพย์ จิตสว่าง. (2551). *ความสัมพันธ์ของการเสพสุรากับอาชญากรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- อดิศวร์ หลายชูไทย และคณะ. (2544). โครงการศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อหา
มาตรการทางเลือกป้องกันแก้ไข พื้นที่ศึกษา จังหวัดลพบุรี. ศูนย์วิจัยปัญหาสุราสำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), กรุงเทพมหานคร.
- อรทัย วลีวงศ์. (2558). การศึกษาผลกระทบของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อบุคคลรอบข้างผู้ดื่มในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา.
- Clark, R.V. ed. (1997). *Situation Crime Prevention: successful case studies*. (2nd edition). New York: Harrow and
Heston.
- Crime Survey of England and Wales. (2017). *The nature of violent crime in England and Wales: year ending March*.
London: Office for National Statistic.
- Graham, Kathryn. (2009). They fight because we let them! Applying a situational crime prevention model to barroom
violence. *Drug and Alcohol Review*. 2: 103-109.
- Green, J., & Plant, M. (2007). Bad bars: A review of risk factors. *Journal of Substance Use*, 12(3), 157-189.
- Hamel, R., and Tomsen, S. (1993). "Hot spots for violence: the environment of pubs and clubs" *Homicide: Patterns,
prevention and control*. 1: 53-66.
- Institute of Alcohol Studies. (2015). *Alcohol's impact on emergency services*. London: The IAS.
- Jeffery, C.R. (1977). *Crime Prevention through Environmental Design*; Sage Publications: London.
- Madensen, Tamara, and Eck, John. (2008). *Violence in Bars: Exploring the Impact of Place Manager Decision-
Making. Crime Prevention and Community Safety*. 2: 111-125.